

Підсумовуючи відзначимо, що за історію свого розвитку, Казначейство України набуло ознак, які властиві класичному казначейству у світовій практиці. На сьогоднішній день, основним досягненням еволюційного розвитку системи казначейства стало запровадження повнофункціональної автоматизованої казначейської системи як ефективного інструмента управління публічними фінансами. Сучасні інформаційні технології, які використовуються в системі казначейства забезпечують прозорість руху публічних коштів та дієвий контроль за їх цільовим використанням.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/page>
2. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 р. № 215. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF>.
3. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України № 1085 від 09.12.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1085/2010#Text>

Сетник Артем Олександрович
Студент I курсу магістратури
Західноукраїнського національного університету

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ

Сучасна університетська педагогічна освіта багатьма вченими трактується як «багаторівнева система, що охоплює неперервну підготовку студентів (бакалаврів і магістрів), науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації, а також перепідготовку педагогічних працівників та підвищення їх кваліфікації. Основними її характеристиками є фундаментальність, універсальність,

гуманітарна та науково-дослідна спрямованість, що забезпечуються такими змістовими рівнями, як загальнокультурна й антропологічна, професійно-педагогічна та профільована педагогічна освіта» [1, с. 33].

У контексті нашого дослідження вважаємо за доцільне розкрити зміст таких основних категорій та понять, як: «підготовка», «професійна підготовка» фахівців з фінансової грамотності.

Зміст поняття «підготовка» трактується науковцями як «різновид організованої (формальної та неформальної) освіти для досягнення визначених у дослідницькій, освітній або навчальній програмі цілей учіння, що ведуть до набуття або вдосконалення кваліфікації відповідно до чинної Міжнародної стандартної класифікації освіти 2011 р., Міжнародної стандартної класифікації трудових занять 2008 р. та слухних українських законодавчо-регулятивних норм» [2, с. 134].

У педагогічній енциклопедії «підготовка» визначається як «сукупність спеціальних знань, умінь й навичок, якостей, трудового досвіду й норм поведінки, які забезпечують можливість успішної роботи з визначеної професії; як процес повідомлення відповідних знань й умінь» [3, с. 490].

У педагогічному словнику за редакцією М. Ярмаченка поняття «підготовка» визначено як процес формування та збагачення настанов, знань та вмінь, що необхідні індивіду для адекватного виконання специфічних завдань [4, с. 103].

Відповідно до Енциклопедії професійної освіти за редакцією С. Батышева підготовка як загальний термін застосовується стосовно до прикладних завдань освіти, які передбачають опанування людиною соціального досвіду з метою його подальшого використання при виконанні специфічних завдань практичного, пізнавального або навчального характеру. Термін «підготовка» може також використовуватися у кількох значеннях, а саме: а) навчання – формування підготовленості особистості до виконання майбутніх професійних завдань; б) підготовленість – наявність в особистості компетентності, знань і умінь,

необхідних для виконання професійних завдань. У більш вузькому значенні підготовку тлумачать як «спеціалізоване навчання» [5, с. 272].

У Великому тлумачному словнику української мови термін «підготовка» трактується як «запас знань, навичок, досвід і таке інше, набутий у процесі навчання, практичної діяльності» [6, с. 767].

«Професійна підготовка – система організаційних і педагогічних заходів, що забезпечує формування в особистості професійної спрямованості, знань, навичок, умінь і професійної готовності. [2, с. 146].

У Педагогічному енциклопедичному словнику за редакцією Б. Бім-Бада «професійна підготовка – це система професійного навчання, що має на меті прискорене отримання здобувачами освіти навичок, необхідних для виконання певної роботи, групи робіт» [7, с. 223].

Л. Пуховська пропонує професійну підготовку вчителів «як самостійний феномен зі своїми специфічними характеристиками й особливостями, що базується на певній системі цінностей» [8, с. 8].

Азимов Э. та Щукин А. дають таке визначення цього терміна: «професійна підготовка – це система організаційних і педагогічних заходів, що забезпечують в особистості професійної направленості знань, навиків, умінь та професійної готовності до такої діяльності» [9, с. 230].

Ми будемо керуватися тлумаченням, що міститься в Законі України «Про вищу освіту», а саме: «професійна підготовка – це здобуття кваліфікації за відповідним напрямом підготовки або спеціальністю».

В. Андрущенко як співавтор документа «Педагогічна Конституція Європи» наголошує, що «об'єднавчі освітні процеси, які відбуваються в сучасній Європі, спонукають до пошуку спільних засад складної архітектури професійної підготовки педагогів. Педагогічна Конституція Європи якраз і передбачає визначення єдиної ціннісної та методологічної платформи підготовки нового учителя для об'єднаної Європи» [10, с. 7].

Процес удосконалення професійної підготовки педагогічних кадрів О. Абдуліною визначається «як засіб і мета соціально-економічного і духовного прогресу суспільства» [11, с. 24].

Р. Горбатюк визначає методичну підготовку педагогів професійного навчання як невід’ємну складову їх професійної підготовки, але, разом з тим, «окремою самостійною компонентою, яка полягає в забезпеченні інтеграції суміжних наукових знань в процесі аналізу і вибору шляхів навчання, обґрунтуванні принципів, змісту, методів і форм навчання в кожній конкретній ситуації. У системі підготовки педагогів професійного навчання необхідно використовувати об’єднувальний компонент, який інтегрує всі блоки (цикли) в єдине ціле [12, с. 129–130].

Таким чином узагальнюючи різні трактування пропонуємо наше визначення: професійна підготовка педагогів з фінансової грамотності – це складний багаторівневий процес діяльності майбутнього фахівця в галузі професійної освіти, результатом якого є формування професійної готовності майбутнього педагога професійного навчання, що проявляється у розвитку фінансової грамотності, педагогічної компетентності та педагогічної культури особистості.

Відповідно до Енциклопедії освіти за редакцією В. Кременя «педагог професійного навчання – педагогічний працівник професійно-технічного навчального закладу або ВНЗ, який поєднує функції майстра виробничого навчання і викладача спеціальних та профільно-орієнтованих дисциплін.

Необхідність підготовки майбутніх педагогів професійного навчання зумовлена впровадженням інноваційних та інформаційних технологій навчання, необхідністю формування якісно нового педагога професійної школи, підготовленого до роботи в сучасних умовах, здатного адаптуватися до педагогічних інновацій і швидко реагувати на сучасні і перспективні процеси соціально-економічного розвитку суспільства» [13, с. 635].

О. Щербак застосовує більш всеохоплююче визначення «професійно-педагогічна освіта». Це викликано появою нових професій на ринку праці, що

зумовило необхідність здійснювати підготовку викладачів для нетехнічних закладів освіти, зокрема сфери послуг, туризму, художнього профілю, дизайну. Отже, «професійно-педагогічна освіта – це процес формування спеціалістів, який забезпечує підготовку людини до діяльності за конкретною професією; до виконання повного спектру професійно-педагогічних функцій, а також самореалізації у професійній діяльності. З іншого боку, цей термін означає результат – засвоєну людиною сукупність спеціальних знань, умінь і навичок, соціально і професійно важливих якостей, які дозволяють їй успішно працювати у сфері професійної освіти» [14, с. 50–51].

Відтак, педагоги професійного навчання інтерпретуються як мобільні фахівці, здатні навчатися упродовж життя, критично мислити і досягати поставлених цілей, співпрацювати у команді та спілкуватися в інтернаціональному середовищі.

Серед тенденцій розвитку професійної освіти доцільно виокремити: «впровадження конструктивних ідей зарубіжного досвіду, розроблення системи консультування учнів і студентів закладів професійної освіти з розвитку професійної кар'єри, проектування інформаційно-освітнього середовища закладів професійної освіти, а також дослідження теоретичних і методичних засад підготовки молодших спеціалістів у технікумах і коледжах, підготовки викладачів, педагогів професійного навчання, майстрів та інструкторів до запровадження інноваційних педагогічних технологій, розширення дослідно-експериментальної роботи на базі закладів професійної освіти і підприємств» [15, с. 96-97].

Аналіз розвитку професійної освіти свідчить про те, що сучасна система підготовки майбутніх педагогів професійного навчання потребує суттєвої модернізації із урахуванням кращих традицій зарубіжних країн. Як зазначає Ничкало Н. Г., «модернізація професійної освіти і навчання в автономному режимі, у закритому педагогічному й виробничому середовищі – це неможлива й не реальна справа. Тут вкрай необхідні міжнародна співпраця, педагогічний діалог, виявлення спільного і розбіжностей у системах професійної освіти і

навчання різних держав та України» [16, с. 145]. Отже, доречним є вивчення досвіду європейських країн реалізації професійної освіти з метою визначення провідних положень, що стануть корисними при забезпеченні професійної підготовки фахівців з фінансової грамотності в Україні.

Список використаних джерел:

1. Дем'яненко Н. М. Підготовка педагогічних кадрів: пошук інноваційної моделі. Рідна школа, 2012. № 4–5. С. 32–38.
2. Термінологічний словник з основ підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів післядипломної педагогічної освіти / за наук. ред. Є. Р. Чернишової; Держ. вищ. навч. заклад «Ун-т менедж. освіти». Київ: ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», 2014. 230 с.
3. Педагогическая энциклопедия: в 4 т. / гл. ред. И. А. Каиров и др. Москва: Сов. энциклопедия, 1964. (Энциклопедии. Справочники. Словари). Т. 4: Сн–Я. 1968. 911 с.
4. Педагогічний словник / за ред. М. Д. Ярмаченка. Київ: Педагогічна думка, 2001. 514 с.
5. Энциклопедия профессионального образования: в 3-х т. / под ред. С. Я. Батышева. Москва : АПО, 1999. Т. 2. 440 с.
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2004. 1440 с.
7. Педагогический энциклопедический словарь / гл. ред. Б. М. Бим-Бад. Москва: Большая рос. энцикл., 2002. 528 с.
8. Професійно-педагогічна освіта: сучасні концептуальні моделі та тенденції розвитку: монографія / за заг. ред. проф. О. А. Дубасенюк: вид. 2-е, доп. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2008. 380 с.
9. Азимов Э., Щукин А. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам). Москва: Изд-во Икар, 2009. 448 с.
10. Андрущенко В. П. Аксіологічна платформа підготовки сучасного вчителя. Вісник Інституту розвитку дитини. Серія: Філософія, педагогіка,

психологія: збірник наукових праць. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2014. Вип. 36. С. 5–8.

11. Абдуллина О. А. *Общепедагогическая подготовка в системе высшего педагогического образования: для пед. спец. высш. учеб. заведений*. 2-е изд., перераб. и доп. Москва: Просвещение, 1990. 141 с.

12. Горбатюк Р. *Проектування психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання*. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Педагогічні науки. Хмельницький: НАДПСУ, 2017. № 4. С. 123–134.

13. Дубасенюк О. А. *Інноваційні освітні технології та методики в системі професійно-педагогічної підготовки*. Професійна педагогічна освіта: інноваційні технології та методики: монографія/ за ред. О.А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. С. 14–47.

14. Щербак О. І. *Проблеми професійно-педагогічної освіти в сучасних умовах*. Проблеми інженерно-педагогічної освіти: збірник наукових праць Української інженерно-педагогічної академії. Харків, 2007. Вип. 18–19. С. 50–56.

15. *Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні* / Нац. акад. пед. наук України; за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ: Педагогічна думка, 2016. 448 с.

16. Ничкало Н. Г. Система «людина-праця» як основа інтердисциплінарності педагогіки. Сучасні технології навчання у професійній підготовці майбутніх фахівців: матеріали всеукр. наук.-практ. конференції, 9-10 жовт. 2013 р., м. Львів / НАПН України, Львів. НПЦ професійно-технічної освіти. Львів: СПОЛОМ, 2013. С. 15–29.